

*Т.В. Філіпенко, канд.економ.наук,
доцент, професор кафедри
адміністративного права та
адміністративної діяльності Донецького
юридичного інституту Луганського
державного університету внутрішніх
справ ім. Е.О. Дідоренка
м. Донецьк*

АНТИКРИЗОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕЖИМУ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ

Головною метою валютного регулювання Національного банку України на сучасному етапі є проведення зваженої та обґрунтованої курсової політики, яка впливає не тільки на стан міжнародної торгівлі, а значною мірою і на національну економіку країни. Водночас зміни в різних секторах економіки, особливо в кризових ситуаціях, відображаються в коливаннях обмінних курсів національних валют [1].

Державне регулювання валютного курсу спрямоване на подолання негативних наслідків ринкового регулювання валютних відносин і на досягнення стійкого економічного росту, рівноваги платіжного балансу, зниження росту безробіття й інфляції в країні.

Утримання динаміки валютного курсу на проголошеному рівні протягом визначеного проміжку часу називається його таргетуванням.

Режим таргетування валютного курсу передбачає, що центральний банк в якості проміжної цілі монетарної політики встановлює номінальний обмінний курс і намагається забезпечити його стабільність по відношенню до валюти так званої країни-якоря через зміни процентних ставок і прямі валютні інтервенції, імпортуючи таким чином цінову стабільність з тієї країни, валюта якої обрана за «якір». Підтримання валютного курсу вимагає відповідної економічної політики, яка забезпечує низьку інфляцію проти країни-якоря, достатні обсяги міжнародних резервів, підтримання конкурентоспроможності країни і надійності, включаючи інституційну, законодавчу і політичну стабільність [2, с. 162].

Але фіксований валютний курс має ефект лише в короткостроковому періоді, при тривалому застосуванні веде до змінних інфляційно-дефляційних періодів, з високою мінливістю не лише в інфляції, але і в зайнятості, з витратними періодами безробіття протягом

дефляції. При режимі фіксованого валютного курсу відбувається суттєве зростання значення фіскальної політики в державі, монетарна політика центрального банку має високий рівень залежності від зовнішньоекономічних факторів. Країни з фіксованим курсом стають схильними до спекуляцій проти їхніх валют.

Перелічені недоліки є суттєвими вадами в застосуванні режиму таргетування обмінного курсу особливо в довгостроковому періоді. Тому у грошово-кредитній політиці держав крім курсового таргетування використовується монетарне таргетування й таргетування інфляції.

Режим монетарного таргетування – це комплекс заходів грошово-кредитної політики, які спрямовані на підтримку стабільного попиту на гроші з боку суспільства, з метою забезпечення заздалегідь визначеного рівня грошової маси в обігу. Цільовий показник грошової маси визначається з розрахунків прогнозованого показника інфляції, оцінок зростання реального валового внутрішнього продукту та інших показників соціально-економічного розвитку.

Враховуючи недостатню ефективність впливу центрального банку на головну стратегічну ціль – цінову стабільність за допомогою таргетування проміжних показників на початку 90-х років ряд центральних банків світу запровадили у практику більш гнучкий режим грошово-кредитної політики – таргетування інфляції.

На думку більшості дослідників, які вивчали проблематику реформування грошово-кредитної системи, на сучасному етапі економічного розвитку України найбільш адекватним є режим таргетування інфляції, для запровадження якого необхідно вирішити такі завдання:

1. Визначити оптимальну курсову динаміку гривні в реальному та номінальному вимірі.
2. Запропонувати інструменти, що сприятимуть за цих умов забезпеченню валютної стабільності.
3. Підвищити стійкість суб'єктів валютного ринку до курсових коливань [3].

В системі управління валютним курсом ключову роль мають відігравати інструменти, спрямовані на стримування надмірних курсових коливань і запобігання виникненню кризових ситуацій.

Список літератури:

1. Мороз А.М. НБУ і грошово-кредитна політика / А.М. Мороз [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.readbookz.com/book/55/2151.html>.
2. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін: монографія / [Стельмах В.С., Міщенко В.І., Сомик А.В. та ін.]; за ред. В.С. Стельмаха. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. – 404 с. – ISBN 978-966-484-044-3.

3. Белинська Я. Забезпечення оптимальної курсової динаміки в умовах переходу до режиму інфляційного таргетування / Я.В. Белинська; відділ економічної та соціальної стратегії Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Juni/4.htm>.